

- HOSOSAKA Y., HANAOKA H., ENDO H., SUZUKI Y., NAGASAWA Z., OTSUKA Y., NAKAE T., SUNAKAWA K. (2007): Characterization of oxacillin-susceptible *mecA*-positive *Staphylococcus aureus*: a new type of MRSA. *J. Infect. Chemother.*, 13, s. 79-86.
- KÜMMEL J., STESSL B., GONANO M., WALCHER G., BEREUTER O., FRICKER M., GRUNERT T., WAGNER M., EHLING-SCHULZ M. (2016): *Staphylococcus aureus* entrance into the dairy chain: tracking *S. aureus* from dairy cow to cheese. *Front. Microbiol.*, 7, s. 1603.
- LINA G., PIÉMONT Y., GODAIL-GAMOT F., BES M., PETER M.O., GAUDUCHON V., VANDENESCH F., ETIENNE J. (1999): Involvement of Panton-Valentine leukocidin-producing *Staphylococcus aureus* in primary skin infections and pneumonia. *Clin. Infect. Dis.*, 29, s. 1128-1132.
- LINDSAY J.A., RUZIN A., ROSS H.F., KUREPINA N., NOVICK R.P. (1998): The gene for toxic shock toxin is carried by a family of mobile pathogenicity islands in *Staphylococcus aureus*. *Mol. Microbiol.*, 29, s. 527-543.
- LØVSETH A., LONCAREVIC S., BERDAL K.G. (2004): Modified multiplex PCR method for detection of pyrogenic exotoxin genes in staphylococcal isolates. *J. Clin. Microbiol.*, 42, s. 3869-3872.
- MEHROTRA M., WANG G., JOHNSON W.M. (2000): Multiplex PCR for detection of genes for *Staphylococcus aureus* enterotoxins, exfoliative toxins, toxic shock syndrome toxin 1, and methicillin resistance. *J. Clin. Microbiol.*, 38, s. 1032-1035.
- MONDAY S.R., BOHACH G.A. (1999): Use of multiplex PCR to detect classical and newly described pyrogenic toxin genes in staphylococcal isolates. *J. Clinical. Microbiol.*, 37, s. 3411-3414.
- Nařízení Komise (ES) č. 2073/2005 o mikrobiologických kritériích pro potraviny. *Úřední věstník Evropské unie*, L338, s. 1-26.
- OLIVEIRA D.C., DE LENCASTRE H. (2002): Multiplex PCR strategy for rapid identification of structural types and variants of the *mec* element in methicillin-resistant *Staphylococcus aureus*. *Antimicrob. Agents Chemother.*, 46, s. 2155-2161.
- PANTŮČEK R., GÖTZ F., DOŠKAŘ J., ROSYPAL S. (1996): Genomic variability of *Staphylococcus aureus* and the other coagulase positive *Staphylococcus* species estimated by macrorestriction analysis using pulsed-field gel electrophoresis. *Int. J. Syst. Bacteriol.*, 46, s. 216-222.
- PINCHUK I.V., BESWICK E.J., REYES V.E. (2010): Staphylococcal enterotoxins. *Toxins*, 2, s. 2177-2197.
- PRICE L.B., STEGGER M., HASMAN H., AZIZ M., LARSEN J., SKYTT ANDERSEN P., PEARSON T., WATERS A.E., FOSTER J.T., SCHUPP J., GILLECE J., DRIEBE E., LIU C.M., SPRINGER B., ZDOVC I., BATTISTI A., FRANCO A., ZMUDZKI J., SCHWARZ S., BUTAYE P., JOUY E., POMBA C., PORRERO M.C., RUIMY R., SMITH T.C., ROBINSON D.A., WEESE J.S., ARRIOLA, C.S., YU F., LAURENT F., KEIM P., SKOV R., AARESTRUP F.M. (2012): *Staphylococcus aureus* CC398: Host adaptation and emergence of methicillin resistance in livestock. *mBio*, 3, e00305-11.
- SHELIN J., WALLIN-CARLQUIST N., COHN M.T., LINDQVIST R., BARKER G.C., RADSTRÖM P. (2011): The formation of *Staphylococcus aureus* enterotoxin in food environments and advances in risk assessment. *Virulence*, 2, s. 580-592.
- SHOPSIN B., GOMEZ M., MONTGOMERY S.O., SMITH D.H., WADDINGTON M., DODGE D.E., BOST D.A., RIEHMAN M., NAIDICH S., KREISWIRTH B.N. (1999): Evaluation of protein A gene polymorphic region DNA sequencing for typing of *Staphylococcus aureus* strains. *J. Clin. Microbiol.*, 37, s. 3556-3563.
- Staphylococcus aureus* MLST website sited at the University of Oxford (Jolley & Maiden 2010, *BMC Bioinformatics.*, 11, s. 595). Staženo 11. 2. 2015. Dostupné z: <https://pubmlst.org/saureus/>
- VAN BELKUM A., MELLES D.C., NOUWEN J., VAN LEEUWEN W.B., VAN WAMELW., VOS M.C., WERTHEIM H.F., VERBRUGH H.A. (2009): Co-evolutionary aspects of human colonisation and infection by *Staphylococcus aureus*. *Infect Genet Evol.*, 9, s. 32-47.

Přijato do tisku: 20. 10. 2017
Lektorováno: 3. 12. 2017

SVĚTOVÝ MLÉKÁRENSKÝ SUMMIT IDF 2018 UPOZORNIL NA NEZASTUPITELNOST MLÉKA A NUTNOST MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Jiří Kopáček¹⁾, Iveta Bošková²⁾

¹⁾ Českomoravský svaz mlékárenský z.s.

²⁾ Ústav zemědělské ekonomiky a informací

Koncem října 2017 se v seвероірském Belfastu pod ústředním heslem "Making a difference with dairy" ("Dělat rozdíl s mléčnými výrobky") uskutečnil letošní Světový mlékárenský summit IDF, na který přijelo 960 delegátů z 55 zemí světa. Tato nejvýznamnější mlékárenská událost letošního roku pokračovala v proaktivní komunikační strategii započaté na loňském summitu v Rotterdamu.

Summit společně zahájili dne 29.10 současná prezidentka IDF paní dr. Judith Bryans a předseda organizačního výboru p. Mike Johnston. Prezidentka ve svém úvodním vystoupení akcentovala zejména vedoucí roli celosvětového mlékárenství při zajišťování každodenní výživy a obživy lidí na celé naší planetě, ale také jeho zodpovědnost za životní prostředí a jeho budoucí udržitelný rozvoj. V tomto směru hraje sektor mléka klíčovou roli při plnění cílů OSN zaměřených na udržitelný rozvoj. Mezinárodní mlékařská federace chce být tudíž hnací silou těchto významných aktivit. Prezidentka doslova řekla: "Věříme v mléčné výrobky. Opíráme se přitom o silný příběh, pokud komunikujeme výživu a také environmentální záležitosti. Samozřejmě, že žádný sektor není dokonalý, a proto také v mlékárenství je stále co zlepšovat. Důležité ale je, že máme jasné vize, máme mnoho cílů, a společně musíme usilovat o jejich naplnění."

Fórum světových politicko-zemědělských lídrů

Novým počinem IDF v rámci světových summitů bylo uspořádání historicky prvního setkání politických lídrů z oblasti světového zemědělství. Do panelové diskuze přijali pozvání významné osobnosti: na úvod to byl nejprve britský ministr zemědělství Michael Gove, po něm vystoupili komisař EU zodpovědný za zemědělství a rozvoj venkova Phil Hogan a následovali zástupce generálního ředitele Organizace pro výživu a zemědělství (FAO) při OSN Dr. Ren Wang a Thomas Lee Bauer ze Světové banky.

Britský ministr Michael Gove se ve svém vystoupení věnoval zejména záležitostem Brexitu a zemědělským požadavkům, které má Velká Británie v úmyslu prosadit při jednání s Evropskou komisí o vystoupení Velké Británie

z EU. Zdůraznil, že kreativita a inovace jdou ruku v ruce a jsou zásadní pro zajištění živého zemědělského sektoru. Rád by dosáhl toho, aby vzájemný obchod Velké Británie a EU nebyl po vystoupení zatížen žádnými překážkami, a doslova uvedl, že *"se Británie nechce obracet zády k našim přátelům a sousedům"*. Ve svých někdy až populistických představách o zemědělství však často narážel na odmítavé stanovisko eurokomisaře Hogana, který ho často musel korigovat.

Komisař Phil Hogan hovořil o nesporném významu mléčných výrobků ve výživě rostoucí světové populace a o silné tradici globálního obchodu v tomto odvětví. Záležitosti volného pohybu zboží a osob, o kterých mluvil jeho předřečník, považuje za *"obtížnou záležitost pro Spojené království a EU z různých důvodů, které budou ještě vyžadovat další vzájemné jednání"*. Vývoz mléčných výrobků z EU bude pokračovat v trendu růstu, protože se ještě stále evropské mlékárenství přizpůsobuje nové tržní situaci, jež nastala po ukončení mléčných kvót. Zdůraznil, že pro dosažení trvale udržitelného hospodaření v systému *"z pole na vidličku"* bude důležité naplnit ještě další závazky, abychom vyhovely rostoucím požadavkům moderních spotřebitelů. Dále uvedl, že výzkum a inovace hrají v mlékárenském průmyslu zásadní úlohu a že je proto důležité, aby byly výsledky výzkumu efektivně převáděny do každodenní praxe.

Mezi řečníky vystoupil dále Takashi Hiranaka z velvyslanectví Japonska ve Velké Británii. Ten nejprve poskytl přehled o současném trhu s mlékem v Japonsku, v němž poukázal na paradox poklesu japonské produkce mléka při současně rostoucí spotřebě mléčných výrobků. Zdůvodnil to nedostatkem mladé generace a její neochotou přebírat mléčná hospodářství po svých rodičích, ale také určitou ztrátou důvěry v budoucnost mlékárenského odvětví. Navzdory tomu je ale podle něj japonský trh zatím stále silný, poptávka po mléčných výrobcích dlouhodobě rostoucí, trh je stabilní a jsou zde pozitivní vyhlídky.

Dr. Ren Wang z FAO na summitu uvedl, že Organizace spojených národů především vítá závazek světového mlékárenství k naplnění cílů udržitelnosti vyhlášených OSN do roku 2030. Tímto závazkem je *"Rotterdamská mlékařská deklaráce"*, která byla vyhlášena v roce 2016. To, co je nyní zapotřebí, je vytvoření národních rámců k této deklaraci, které stanoví konkrétní cíle a ukazatele výkonnosti. Dr. Wang hovořil o dobrém načasování těchto výzev (*"time of challenges"*), protože se očekává, že celosvětová populace vzroste do roku 2050 na 9,7 miliard osob a společnost musí být připravena tento počet lidí také nasýtit. A proto je udržitelnost mlékárenského sektoru natolik důležitá.

Thomas Lee Bauer ze skupiny Světové banky zakončil strategickou diskusi jasným pojmenováním výzev a příležitostí, které charakterizují současnou prvovýrobu mléka. Pro zpracovatele mléka načrtl oblasti, kterými se musejí především zabývat, a těmi jsou: bezpečnost potravin, ochrana *"čistých"* mléčných výrobků a také vstup na rozvíjející se trhy.

Světové fórum mlékárenských lídrů

Toto fórum se stalo již tradiční součástí výročních summitů IDF. Na tom letošním se v Belfastu setkali přední mlékárenští manažeři z Velké Británie, Číny, Japonska a z Austrálie. Z jejich vzájemné diskuze vyplynula jasná shoda nutnosti efektivní komunikace se spotřebiteli. V dnešní době se totiž stále intenzivněji objevují kampaně a útoky různých anti-mléčných lobby či veganských aktivistů, zaměřené proti mléku, jsou velmi sofistikovaně připravované a řízené, často bývají velmi agresivní, a je potřeba přiznat, že často výrazně ovlivňují názorovou hladinu lidí a jejich rozhodování. Spotřebitelům se tudíž od nás musí dostat ujištění o prospěšnosti a kvalitě mléčných výrobků. Naše argumentace musí být věcná, srozumitelná, vycházející z nejnovějších vědeckých poznatků a musí být také jednotná a trvalá od všech článků v odvětví mléka. Jedině tak můžeme vrátit důvěru v mléko u našich spotřebitelů.

Paul Vernon, výkonný ředitel společnosti Glanbia Cheese a současný předseda Dairy UK (mlékárenský svaz Velké Británie), hovořil o tom, jakými změnami za posledních třicet let procházel způsob komunikace se spotřebiteli. *"Mléko a mléčné výrobky jsou jednoznačně superpotravinou. Tuto informaci musíme spotřebitelům sdělovat opakovaně a podstatně hlasitěji a důrazněji, protože jsou bohužel dnes a denně doslova bombardováni zavádějícími zprávami a informacemi anti-mléčných aktivistů."*

Výkonný ředitel společnost Arla UK Thomas Piatrangeli dodal, že *"v době, kdy je z pohledu výživy potřeba více nutričně hodnotných potravin, by se právě mlékárny měly stát rozhodující součástí řešení. Mýty a dezinformace šířené o mléce v poslední době jsou existenciální hrozbou pro odvětví mléka a my jim musíme jednotně čelit. Před námi je jasná budoucnost. Máme jasné vize, máme jasné "zbraně" a musíme "bojovat" s našimi silnými stránkami. Musíme dokázat změnit vizuální obraz mléka, jeho pozitivní vnímání. Musíme se zaměřovat zejména na mladé ženy s dětmi a přesvědčit je o tom, že tvrzení, že je mléko nejdůležitější základní potravinou, je stále relevantní a že je právě mléko součástí moderního života. Je tedy na čase vrátit mléku jeho dobré jméno a zastavit šíření mýtů, blud a dezinformací o něm"*.

Zheng Jianqiu, výkonný prezident největší čínské mlékárenské společnosti Yili Dairy, uvedl: *"Rozvíjející se čínský mlékárenský průmysl usilovně pracuje na rozvoji solidarity v rámci všech článků dodavatelského řetězce až ke koncovému zákazníkovi. Máme cíl stát se nejdůvěryhodnějším dodavatelem nutričně hodnotných mléčných výrobků pro celou čínskou společnost"*.

Kazoo Kawamura, prezident společnosti Meiji z Japonska k tomu ještě poznamenal, že *"...je velmi důležité, aby průmysl plně prozkoumal nové způsoby a formy komunikace s dodavateli, spotřebiteli i se zákazníky. K tomu je ale také zapotřebí širší globální spolupráce a plánování, aby se zabránilo možným budoucím krizím"*.

Barry Irvin, výkonný předseda australské společnosti Bega Cheese, se zaměřil na to aby, *"...transparentnost"*

a upřímnost byla základním kamenem veškeré komunikace se zúčastněnými stranami". Pan Irvin také popsal, jak technologický rozvoj, výzkum a inovace mění naše odvětví, přičemž tyto výzkumné a technologické průlomů pomáhají zajistit udržitelnost.

Prezidentka IDF dr. Judith Bryans uzavřela diskusi jasným prohlášením: "Sdělení z celého světa jsou zcela jasná a konkrétní: mlékařský průmysl musí být odhodlán

změnit vnímání mléka opětovně pozitivním směrem. Musíme se zasadit především o zdůraznění nutričních benefitů, které musíme jasně a účinně dokázat konfrontovat s nepravdivými mýty a dezinformacemi šířenými anti-mléčnými aktivisty".

Zaměření plenárních zasedání a paralelních sekcí summitu

Stejně jako na předcházejících summitech, se také v Belfastu uskutečnila celá řada plenárních a paralelních sympózií a konferencí. První den summitu to bylo především IDF Forum, které opět poskytlo ucelený pohled na rozsáhlou práci federace za uplynulý rok. V jednotlivých vystoupeních referovali vedoucí jednotlivých strategických pilířů federace o pracích na mezinárodních standardech, v oblasti udržitelného rozvoje a o záležitostech souvisejících s výživou.

Globální mlékařství se musí zabývat novým tématem, a sice problematikou mléčných proteinů, které se stávají "dalším limitem" v diskusi o výživě. Dr. Jaap Evers, zodpovědný v sekretariátu IDF za oblast standardů, zdůraznil,

že "mléčné bílkoviny jsou přirozené a vysoce kvalitní bílkoviny. Je velmi důležité, abychom předali tuto zprávu spotřebitelům, a přesvědčili je, že mléčné proteiny jsou nedílnou součástí udržitelné stravy. Proto IDF brzy zahájí nový výzkumný projekt zaměřený právě na bílkoviny".

Mary Anne Burkman, mezinárodně uznávaná expertka na výživu, uvedla: "Vědecké poznatky podporující a potvrzující nutriční hodnotu mléka nikdy nebyly tak důkladné a komplexní, jako tomu je dnes. Výzvou tedy je přimět spotřebitele a zdravotnické instituce, aby tuto skutečnost uznali."

Generální ředitel IDF, dr. Nico van Belzen, prohlásil: "Mezinárodní mlékařská federace bude i nadále odhodlána podílet se na poskytování vysoce kvalitních vědeckých poznatků zabývajících se významnými tématy, jakými jsou výživa, potravinová bezpečnost, dobré životní podmínky zvířat a další. Novou záležitostí je také například problematika optimálního používání antimikrobiálních látek".

Mlékařská politika a obchod

Následující plenární zasedání " Mlékařská politika a obchod" přitáhlo nebyvalou pozornost všech na summitu přítomných zástupců mlékařských společností. Jedním z hlavních diskuzních témat byl samozřejmě Brexit. Výkonný ředitel společnosti Arla Foods, Tomas Pietrangeli, ve svém příspěvku prohlásil, že "mléčný průmysl v Evropě nyní čelí největšímu zemětřesení jak v politické, tak ve finanční rovině". Velkým rizikem by podle něho bylo ukončení volného obchodu. "Proto myšlenku volného obchodu mezi EU a Velkou Británií musíme hájit, musíme zachovat bezcelní prostředí a nevnášet do obchodování nějaké tržní bariéry. To je důležité jak pro britskou, tak pro celou evropskou ekonomiku."

Nezávislé hodnocení ekonomického dopadu Brexitu na společnost Arla Foods, která významně operuje i ve Velké Británii ukázalo, že na tomto trhu generuje Arla obrát vyšší než 6 miliard GBP a zajišťuje zde přibližně 120 000 přímých a nepřímých pracovních míst. Pan Pietrangeli proto požaduje na britské vládě, aby prostřednictvím návrhu zákona zveřejnila nejdříve do konce roku své budoucí plány v oblasti zemědělství Velké Británie, a dodal, že "jakékoliv zpoždění bude pro průmysl škodlivé".

Přítom také připomněl skutečnost, že v 56 % britských farem jsou zaměstnáváni pracovníci ze zahraničí, nikoliv tedy britští občané, v případě zpracovatelských mlékáren jsou zaměstnáváni cizinci ve 41 % společností a v případě logistiky pokrývají cizinci dokonce 60 - 80 % pracovních míst.

I kvůli těmto důvodům bude nezbytné po Brexitu zajistit přechodné období do roku nejméně 2022, ponechat nulové dovozní a vývozní tarify, zajistit ochranu a ponechat regulační rámec pro potravinářské standardy, bezpečnost potravin, welfare zvířat a zajistit investiční pobídky pro nově přichozí účastníky trhu a pro nově generace farmářů. Své vystoupení uzavřel slovy: *"Nezapomínejte na mléčné výrobky, Brexit je určitě novou příležitostí, ale potřebujeme čas na to, abychom se přizpůsobili novému tržnímu prostředí. Potřebujeme jistotu a potřebujeme, aby byl náš hlas slyšet"*.

Velvyslanec Nového Zélandu ve Světové obchodní organizaci (WTO), Dr. David Walker, zrekapituloval na summitu vývoj dohod o volném obchodu (tzv. FTA), které jeho země Nový Zéland sjednává již od roku 1983 napřímo, popřípadě prostřednictvím WTO. V závěru vyslovil přesvědčení, že také Evropská unie učiní pokrok v jednání o FTA s Novým Zélandem, což by mohlo pomoci v obchodování právě v okamžiku vystoupení Velké Británie z EU. Další dohodou o volném obchodu by mohla být také nová bilaterální smlouva Nového Zélandu s Velkou Británií.

Také generální ředitel americké International Dairy Foods Association, dr. Michael Dykes potvrdil, že i pro USA znamenají obchodní dohody *"významnou nejistotu"*, a proto mezinárodní společenství vyzývá k proaktivní obchodní politice.

Diskuse na ekonomické konferenci se však netýkaly pouze Brexitu. Pan Yoshinori Suzuki z firmy J-Milk popsal současný trh s mlékem v Japonsku, který je podle něho ohrožen skutečností, kdy se velké množství japonských spotřebitelů označilo samo jako laktózoze intolerantních, což sebou přineslo poměrně značné snížení domácí spotřeby. Jedinou mléčnou komoditou, která tímto nebyla dotčena, jsou sýry, jejichž trh zůstává v Japonsku i nadále silný.

Irský farmář Michael Hanley z družstva Lakeland Dairies, se ještě jednou vrátil k Brexitu. Družstvo operuje jak na území Severního Irska, tak Irské republiky, a i přes tuto skutečnost byl pan Hanley ve výhledech do budoucna velmi optimistický. Za významnou tržní příležitost označil Čínu, zemi s nevyčerpatelným spotřebitelským potenciálem a pochlubil se tím, že jeho družstvo od zdejších odběratelů získalo prémii za *"kvalitní irské výrobky"*.

Ekonomické fórum ukončila paní Monica Ganley ze společnosti Quanterra, která nastínila potenciál jihoamerických trhů jako čtvrtého největšího regionu produkujícího mléko na světě. Vzhledem k tomu, že fúze a akvizice v tomto regionu velmi rychle rostou, jihoamerický trh postupně posiluje a směřuje k tomu, aby se stal dalším významným globálním hráčem. Zlepšování ekonomických podmínek a odbourávání korupce v politice a obchodu může sebou přinést nové obchodní příležitosti na všech trzích Jižní Ameriky.

Zpráva o světové mlékařské situaci za rok 2016 a o aktuálních výhledech odvětví

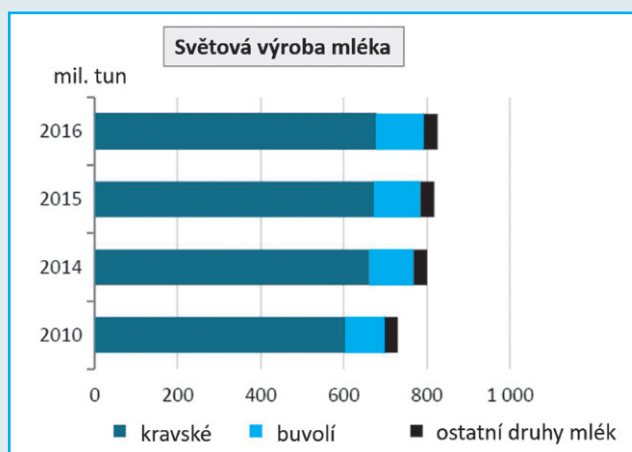
Veronique Pilet z francouzského mezioborového svazu CNIEL vystoupila jménem editorů *"World Dairy Situation*

Report", aby shrnula nejvýznamnější závěry této analytické práce a nastínila směry střednědobého rozvoje oboru.

V roce 2017 došlo po více jak jednoletém období nízkých cen mléka k významnému oživení a k jejich návratu na úroveň průměru posledního desetiletí. Nicméně se ale ve stejném období dostaly celosvětově na rekordní úroveň ceny másla, a to kvůli kombinaci mnoha faktorů, zejména převisu poptávky po másle a sýrech v období nenaplňené tukové bilance. V kontrastu k tomu se vytvořil vysoký přebytek mléčných proteinů, jejichž ceny naopak klesly na historické minimum. Důsledkem pak byla vysoká tvorba zásob sušeného mléka jak v EU a v USA, ale také v Číně. Nerovnováha ve vývoji cen u mléčného tuku a proteinů znamenala a stále ještě znamená celou řadu problémů na mléčném trhu, které jsou navíc zhoršovány někdy i spekulativním jednáním některých obchodníků. Jedním z důsledků tohoto vývoje je přetrvávající nejistota v sektoru, snížení výroby několika komodit, ale také zpomalení růstu výroby mléka. K této nejistotě negativně přispělo i nepříznivé počasí v některých zemích, ale také stále ještě přetrvávající demotivace farmářů z předchozího období nízkých cen.

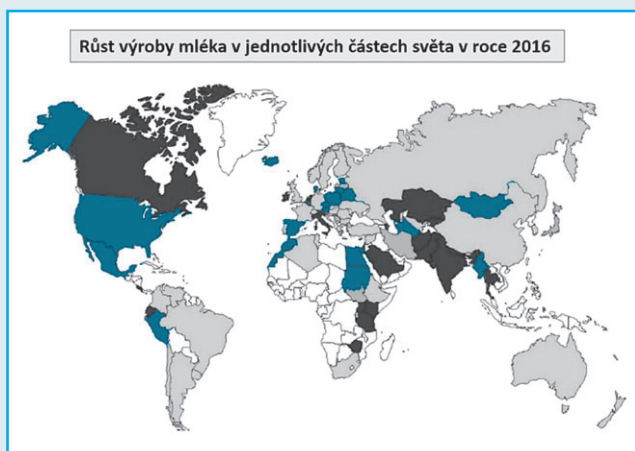

Výroba mléka

Rok 2016 znamenal v prvovýrobě mléka opětovné zpomalení růstu. Zatímco v roce 2015 představoval meziroční nárůst produkce překvapivých 2,2 %, v roce 2016 to bylo pouhých 0,9 %. Celkově bylo vyrobeno 826 miliónů tun veškerého mléka.

Nejpomalejší nárůst produkce byl zaznamenán u kravského mléka, a sice 0,5 % globálně. V jednotlivých produkčních oblastech se však výrobní dynamika výrazně liší: pokles -5,3 % byl zaznamenán v Jižní Americe a -3,3 % v Austrálii, stagnace výroby byla zase v Evropě + 0,3 %,

ale v největších produkčních zemích EU, tedy v Německu, Francii a Velké Británii se rovněž jednalo o pokles, propad produkce ohlásilo také Rusko a Ukrajina. Pozitivní vývoj produkce mléka byl naopak v Indii (+5,5 %) a Severní a Střední Americe (+2,1 %).

Pozitivní vývoj zaznamenalo také bývolí mléko. V Indii došlo k nárůstu jeho výroby o 4,2 % a v Pákistánu o + 3,0 %. Indie je navíc s 94 % podílem největším producentem bývolího mléka na světě. Výroba ostatních druhů mlék je z pohledu objemu již méně významná: představuje 34 miliard kg, tedy 4,1 % celosvětové produkce mléka. Z ostatních mlék má největší význam mléko kozí.

Zpracování mléka na základní mléčné komodity

Kravné mléko představuje nejvýznamnější mléčnou surovinu pro průmyslové zpracování. Jeho dodávky se od roku 2010 zvyšují, přičemž průměrná roční míra růstu (CAGR) představuje 1,7 %. Ve stejném období, tedy od roku 2010 do roku 2016 se světová výroba másla zvýšila o 19 %, sýrů o 13 %, sušeného odstředěného mléka o 32 % a sušeného plnotučného mléka o 16 %. V následujících grafech je znázorněn vývoj produkce másla a máselného oleje, přírodních sýrů a sušeného plnotučného a sušeného odstředěného mléka.

Spotřeba

Podle analýzy IDF dosáhla průměrná spotřeba mléka a mléčných

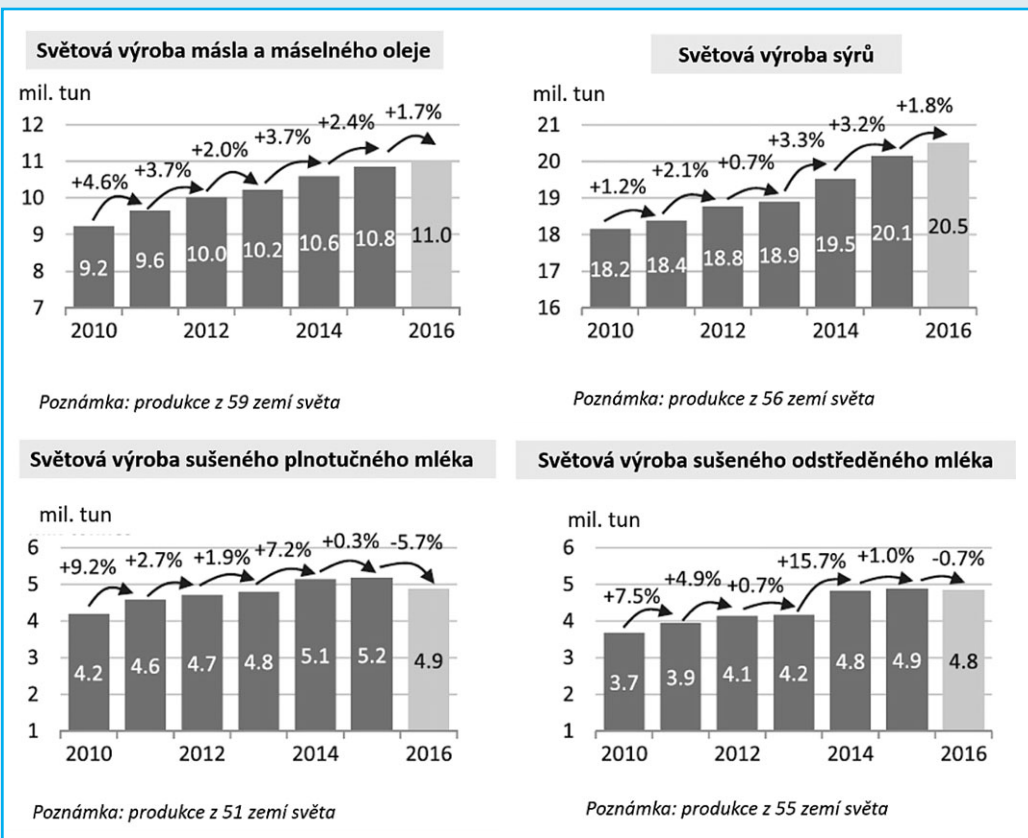
Tab. 1 Největší producenti mléka (v mil. tun)

	2016	Růst 2016/2017
EU 28	164,3	0,5%
- Německo	32,7	0,0%
- Francie	25,2	-2,3%
- V. Británie	14,9	-3,3%
- Nizozemí	14,5	7,5%
- Polsko	13,3	1,4%
USA	96,4	1,8%
Indie	77,7	5,5%
Čína	36	-4,1%
Brazílie	34,8	-3,5%
Rusko	30,5	-0,1%
Turecko	16,8	-0,9%
Pákistán	16,1	3,8%
Mexiko	12	1,9%
Argentina	10,2	-12,5%

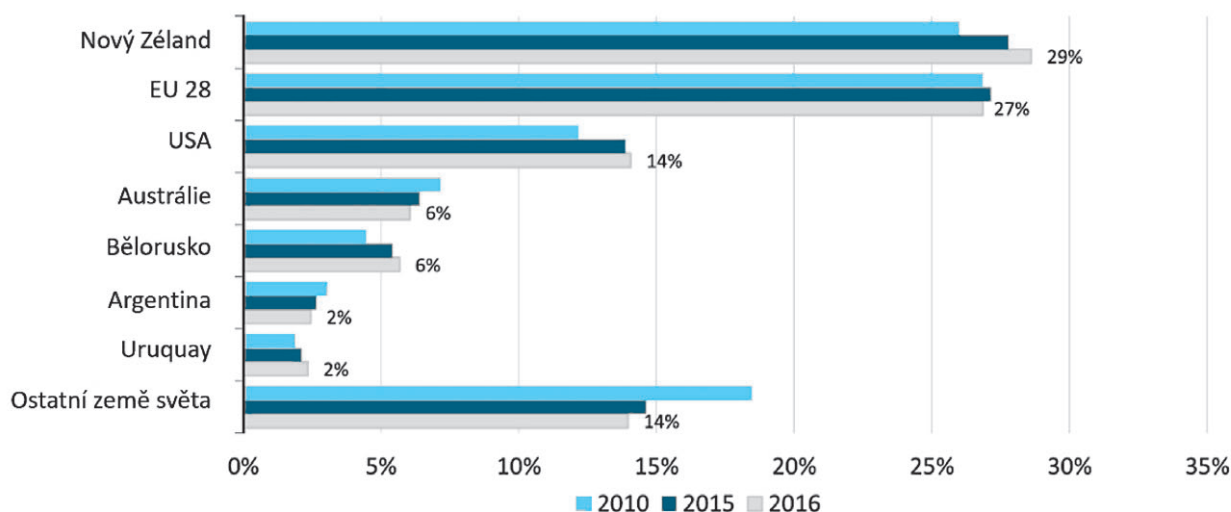
Zdroj: Bull. IDF 489/2017 - WDSR

výrobků v roce 2016 vyjádřená hodnotou mléčného ekvivalentu celkem 111,1 kg na osobu, a snížila se tak oproti předchozímu roku o 0,4 kg. Vzhledem k tomu, že nárůst světové populace byl v roce 2016 1,1 %, je pokles spotřeby zcela zřejmý. Hlavní příčinou snížení spotřeby bylo oslabení poptávky po mléce v zemích produkujících ropu, a to z důvodů nižší koupěschopnosti, pokračování ruského embarga na dovoz mléčných výrobků, které je účinné již od roku 2014, ale také ekonomický pokles v Jižní Americe.

Z celkových více než 822 milionů tun mléka a mléčných výrobků připadá 369,9 mil. tun (= 45 %) na přímou, tedy neformální spotřebu mléka přímo u jeho producentů. Toto se týká zejména zemí rozvojového světa ze silně nefrag-

Exportní podíl hlavních exportujících zemí na světovém trhu s mlékem (v hodnotě ME)

mentovanou strukturou chovů. Čerstvé mléčné výrobky se na spotřebě podílí 17 %, máslo 15 %, sýry 13 % sušené plnotučné mléko 4 % a sušené odstředěné mléko 3 %. Zbylé 2 % objemu mléka připadá na veškeré další mléčné výrobky.

Mlékárenský obchod

V uplynulém roce byl zaznamenán mezi jednotlivými výrobními skupinami poměrně nerovnoměrný vývoj. Vysoká poptávka po výrobcích s mléčným tukem ovlivnila nárůst exportů másla a máselného oleje o 5,9 % a přírodních sýrů o 2 % a v řadě případů převyšovala kapacitní i surovinové možnosti výrobců. Zvýšený export těchto komodit pomohl také snížit zásoby nahromaděné v letech 2014 a 2015. Jak již bylo uvedeno, trh s proteinovými výrobky se dostal do vážné stagnace. Export SOM poklesl o 3,1 % a SPM o 2,5 %.

Pozici světového lídra v mlékárenském obchodu opětovně potvrdil silně přebytkový Nový Zéland se svým 29 % tržním podílem a byl následován Evropskou unií (27 %), USA (14%) a Austrálií a Běloruskem (oba 6%).

Celkově bylo na mezinárodních trzích v roce 2016 obchodováno 70,8 mil. tun mléčných výrobků přepočtených na hodnotu mléčného ekvivalentu. Vývoj od roku 2010 je patrný z následujícího obrázku.

K některým dalším závěrům ze Světového mlékárenského summitu IDF se na stránkách Mlékařských listů ještě vrátíme.

Literatura:

1. Bulletin of the IDF, No.489/2017; World Dairy Situation 2017; listopad 2017
2. IDF World Dairy Summit 2017 - Summit Daily No. 30.10. a 31.10.2017
3. Kopáček, J.: vlastní poznámky z IDF summitu (2017)

*Přijato do tisku:
Lektorováno:*

Světový obchod s mlékem vyjádřený v hodnotě mléčného ekvivalentu v letech 2010-2016

